

VIERKANTSVERHOUDING

© 2016 Goos van Nimwegen
omslagontwerp: mapajandesign
omslagillustratie: Gerard Nol
ISBN: 9789402151404

Niets in deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie of op welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteur.

www.goosvannimwegen.nl

VIERKANTSVERHOUDING

Goos van Nimwegen

Voor M, wie anders?

Achter in het boek is een personenregister opgenomen

Proloog

‘M oet je kijken wat een eikel. Hé, lullemans, je zou jezelf eens moeten zien zitten. Het is verdomme niet om aan te zien. Strontlazarus, en een kop als een apenreet. Waar kwam je ook al weer vandaan, lullemans? Wacht even, niet zeggen! Laat me nog even nadenken. O ja, ik weet het alweer. Uit Elst. Uit Elst, of all places. Geen idee waar dat ligt, maar het zal wel weer het oude liedje zijn. Dat klote Elst van jou ligt natuurlijk weer ergens in zo’n achtergebleven wingewest vlakbij de grens waar je er niet van moet schrikken als je zomaar ineens de neef van je moeder blijkt te wezen, om maar eens wat te noemen. Maakt mij niks uit hoor, lullemans. Ik vind het best dat jouw neefjes en nichtjes in Elst samen rampetampend door het leven gaan, maar ik heb nooit begrepen waarom ze zonodig elk jaar weer hordes van hun debiele nageslacht deze kant op moeten sturen. Om te studeren nog wel. Leg mij dat maar eens uit, lullemans. Leg jij mij maar eens uit hoe we hier kennis in die ondermaatse hersenpan van jou en je soortgenoten moeten stampen. Wat heb jij er, afgezien van die afkokerskop van je, zelf eigenlijk van overgehouden? Van Elst, bedoel ik, en van de daar heersende seksuele moraal. Om daar maar eens mee te beginnen: was je moeder nou het nichtje van je vader of z’n tante. Of wil je het daar soms liever niet over hebben? Dat begrijp ik best hoor. Er is tenslotte al geen lol aan om met zo’n trollentronie door het leven te moeten en dan gaat er ook nog eens iemand vertellen hoe je eraan komt. Goed dan; we drinken er nog eens op, lullemans! Op Elst en op al die geschoffelde neefjes en nichtjes van je. En dan hebben we het er verder niet meer over, want het is hoog tijd dat we ons weer op die eerste vraag concentreren. Weet je het nog, lullemans? De eerste vraag? De kernvraag? Het ging erom hoe we in godsnaam een beetje kennis in die ongeletterde koppen van jou en je streekgenoten

moeten stampen. Daar ging het over. Dat is zo eenvoudig nog niet. Daar moet je bijvoorbeeld wèl voor kunnen lezen. Hebben ze je dat wel geleerd, lullemans, die rukkers in dat klotedorp van je? Dat lijkt een gekke vraag hè, maar zo gek is die nog niet. Nee; in Leiden denken ze, en niet helemaal ten onrechte trouwens, dat er bij ons ieder jaar wel weer een stuk of wat tussen zitten die helemaal niet kunnen lezen en schrijven. Daar zijn ze dol op, die eikels. Ze proberen er al jaren één te vangen om hem in Minerva in die kooi boven de bar tentoon te stellen. Daar wil je toch niet zitten, hè, lullemans? In Leiden? In Minerva? Ik vraag het dus nog maar een keer voor alle zekerheid: kun je eigenlijk wel lezen? Knik je nou? Ik geloof het wèl, hè? Oef! Dat valt me mee, neem dat maar van me aan. Goed, dan gaan we nu nog een klein stapje verder. Gebruik je die ongetwijfeld moeizaam bevochten vaardigheid ook wel eens? Heb je, behalve in de Donald Duck dan, wel eens gelezen? In een boek, bedoel ik. Nou? Kom er maar gerust voor uit hoor. Wat aarzel je nou? Ach, ik begrijp het al. Je weet niet wat dat is hè, lullemans? Een boek? Wacht, ik zal het even uitleggen zodat die incestueuze koeienkoppen uit Elst het voortaan allemaal begrijpen: een boek is zo'n ding met allemaal letters erin en soms plaatjes. Die plaatjes zijn vooral voor mensen die niet zo goed in letters zijn. Voor mensen uit Elst bijvoorbeeld. In boeken staan soms heel interessante dingen hoor. De ingewikkeldste daarvan noemen we wetenschap. Goed, dat is een beetje kort door de bocht, maar wel op jouw niveau. Begrijp je het? Goed zo! Nou, binnenkort zul je aan de boeken moeten, lullemans. Niet aan één boek helaas voor jou, maar aan een hele hoop boeken. En het wordt niet alleen plaatjes kijken deze keer, maar ook lezen. En iedere keer als je zo'n boek uit hebt moet je naar een heel geleerde meneer die gaat kijken of je alles wel begrepen hebt. Het is nog maar helemaal de vraag of dat gaat lukken met zo'n onnozele ongeletterde eikel uit de Elster contreien. Zelf heb ik er eigenlijk nogal een hard hoofd in. Vraag jij je het ook niet af? Of je dat wel aan kunt? Hé! Luister je wel? Ik heb het tegen jou, lullemans. Ik vroeg je of je denkt dat je dat aankunt. Waarom hou je de hele tijd je bek? Hé, lul de behanger! Ik vroeg waarom je je waffel de hele tijd houdt. Wat is er met je aan de hand? Slaap je soms? Zit je verdomme te maffen? Je gaat me toch niet vertellen dat je zit te maffen, hè? Dat ik hier de hele tijd voor jóker

tegen je aan heb zitten lullen? Hé! Dat kun je niet maken man! Daar word ik allejezus pissig van. Retenpissig mag ik wel zeggen. Hoor je dat? Hé! Wat zie ik nou, lullemans? Jezus man, je kwijlt viezerik. Je zit godverdegodver te kwijlen. Gatverdamme! Hou op smeerlap, je kwijlt als een oud wijf. Hé! Hou daar achter elkaar mee op. Word wakker eikel. Hé, wat is er? Wat is er met je? Wakker worden, man. Word wakker verdomme. Je moet naar huis. Je moet oprotten! Wegwezen! Opsodemieteren! Je kunt hier niet blijven zitten, eikel. Straks kots je de boel nog onder. Hé! Wakker worden, kwijlebal. Word nou eens wakker man. Word nou godverdomme toch eens wakker! Hé joh, word wakker. Kom! Alsjeblijft. Toe nou, lullemans! Jezus nog aan toe! Alsjeblijft man! Alsjeblijft! Alsjeblijft! O mijn god! O mijn god! Word nou toch alsjeblijft wakker!'

Hij kende het huis aan de Zonnelaan. Het lag weliswaar grotendeels verscholen achter een twee meter hoge taxushaag, maar als je vanaf het trottoir door de toegangspoort keek gaf het iets van zijn schoonheid prijs. Van daaruit waren, onder de parapluvormige kruinen van vijf grote pijnbomen door, het met een frêle ronde daklantaarn bekroonde hoofdgebouw, de dubbele garage rechts ervan en een klein stukje van het achter het huis direct aan het Spaarne gelegen tuinpaviljoen te zien.

Vanaf het water had Daaf Goeman het nooit bekeken, maar verderaf, aan de overkant van de rivier, was hij wel eens gestopt om het fraaie ensemble van hoofd- en bijgebouwen te bekijken in het tegenlicht van de ondergaande zon.

Het was een eigenzinnig huis.

De flauwhellende roefdaken waren evenals de dakgoten en de regenpijpen gemaakt van in de loop der tijd lichtgroen geoxideerd koper. Voor de kleur zorgden verder vooral de getegelde vlakken en lijsten, die her en der in het metselwerk waren opgenomen. Daar waren ongeglazuurde oranjerode tegels voor gebruikt. De combinatie met de lichtblauwe stalen kozijnen en in de loop der tijd prachtig verweerde beigebruine, hier en daar met wilde wingerd begroeide handvorm baksteen was op een mooie manier eigenwijs.

Hij kon het huis niet in een stijl of stroming onderbrengen, maar het straalde, en dat vond hij de belangrijkste kwaliteit, een weldadig optimisme uit.

Toen hij over de korte oprijlaan, langs de twee daar geparkeerde politieauto's naar de openstaande dubbele voordeur liep zag hij de gevelsteen.

Hij was uit dezelfde oranjerode klei gebakken als de tegels. Er stond een gestileerde roos op met daaronder het jaartal: 1976. Het

jaartal verbaasde hem niet, maar hij realiseerde zich dat hij er ook niet vreemd van zou hebben opgekeken als het 1956 of 1996 was geweest.

Het onderstreepte, dacht hij, eens te meer het vakmanschap van de architect.

In de vestibule stond Christel Bruins met de rug naar hem toe te telefoneren.

Toen hij ter begroeting zacht op haar rug tikte, draaide ze zich als door een wesp gestoken om.

‘Ik bel nog wel,’ brak ze haar gesprek geschrokken af.

‘Slecht geweten?’ vroeg hij.

Ze negeerde de vraag en stopte haar mobiele telefoon met een nijldige blik in haar zak.

‘Hij ligt binnen,’ zei ze, over haar schouder wijzend.

Hij maakte aanstalten langs haar heen te lopen, maar ze hield hem twee plastic schoenovertrekken voor.

‘Trek die eerst even aan, wil je.’

Toen hij aan haar verzoek had voldaan draaide ze zich om en ging hem door de tochtdeuren voor, een lange, statige bijna twee meter brede gang in. Halverwege was er een verbreding waarop daglicht van boven viel en door de dubbele deuren aan het eind scheen fel zonlicht naar binnen.

De dode man lag niet ver de gang in op de zacht glanzende tegelvloer. Hij had een gebruid gezicht en een grote bos dik zilvergrijs haar. Hij had op blote voeten gelopen en droeg zo te zien alleen een bordeauxrode badjas. Bij zijn hoofd was een klein opgedroogd plasje bloed te zien. Frans van Rijswijk zat, geheel in wit plastic gehuld, op zijn knieën naast het ontzielde lichaam.

Het heldere tegenlicht gaf het tafereel een extra dramatische lading.

‘Overall afblijven,’ zei de technisch rechercheur zonder van zijn bezigheid op de kijken.

‘Wie is het?’ vroeg Daaf Goeman aan Bruins.

‘Elting,’ antwoordde ze. ‘Allard Elting, negenenzestig jaar oud.’

‘Allard Elting? Bedoel je de architect?’

‘Hij is inderdaad architect. Ken je hem dan?’

‘Van naam. Ik wist niet dat hij een Haarlemmer was.’

Daaf Goeman bukte zich om het lichaam nog eens goed te bekijken en verbaasde zich over de jongensachtige kop van het slachtoffer.

Negenenzestig, zei je?’

‘Ja.’

‘Weet je het zeker?’

‘Ja.’

‘Dan ziet hij er nog verdomd goed uit voor zijn leeftijd. Je zou hem zo tien of vijftien jaar jonger geven.’

‘Daar koopt hij niet zoveel meer voor.’

‘Nee, daar ben ik ook bang voor. Zou hij dit huis ook gebouwd hebben?’

‘Ik zou het niet weten.’

‘Waren er nog anderen in huis? Familie? Zijn vrouw?’

‘Hij had geen vrouw, hij was weduwnaar. Hij woonde hier alleen.’

‘Hoe is het gebeurd?’

‘Met dat beeld daar.’

Ze wees op een ranke piëdestal vrijwel naast het lichaam, waarop het gestileerde beeld van een danseres stond. Het was gemaakt van nikkel en geel en rood koper en stond op een ronde zwart marmeren sokkel. De stijl was art deco.

‘Het is netjes teruggezet, maar op de sokkel zit bloed,’ zei Frans van Rijswijk ter verduidelijking. ‘Misschien zitten er ook wel vingerafdrukken op. Daar moeten we nog naar kijken.’

Daaf Goeman boog zich voorover naar het beeld en zag dat er langs de onderrand van de sokkel inderdaad wat opgedroogde roodbruine smurrie zat. Het beeld was kennelijk bij het lijf opgepakt en de zware sokkel had er een dodelijk slagwapen van gemaakt. Het gevolg was linksboven op het voorhoofd van het slachtoffer ter hoogte van de haargrens te zien.

‘Zijn er braaksporen?’ vroeg hij.

Bruins schudde haar hoofd.

‘Nergens. Het lijkt erop dat de dader een sleutel had of dat hij gewoon is binnengelaten.’

‘Een bekende.’

‘Waarschijnlijk wel, ja.’

‘Zou het een uit de hand gelopen ruzie kunnen zijn geweest?’

‘Dat zou heel goed kunnen.’

Daaf Goeman knorde instemmend en keek nog eens om zich heen.

Het optimisme dat het huis buiten had uitgestraald werd binnen meer dan waargemaakt.

Daaraan droeg ook hier vooral het kleurige tegelwerk bij. De wanden van de vestibule en de gang waren tot ruim een meter hoog bezet met dezelfde mat orangerode tegels als buiten. Daardoorheen liepen op één tegel van de boven- en de onderkant biezen van dun messing strip die aan weerszijden ook weer terugkeerden in de grijze tegelvloer.

Het was een gewaagde, eigenlijk een beetje ouderwets aandoende kleurcombinatie die goed had uitgekapt.

‘Wie heeft hem gevonden,’ vroeg hij.

‘Zijn dochter,’ antwoordde Bruins. Ze keek op haar horloge. ‘Een uur geleden ongeveer.’

‘Hebben jullie al een idee hoe lang hij dood is?’

‘Minstens een etmaal, als je het mij vraagt,’ zei Van Rijswijk opstaand.

‘Sinds vrijdagnacht dus?’

‘Ik denk het, maar daar moet de schouwarts nog uitsluitsel over geven.’

‘Is die dochter nog in de buurt?’

Bruins wees naar het einde van de gang.

‘Als je die deur daar uitloopt en het grasveld oversteekt, vind je haar. Op het terras bij het tuinhuis, als het goed is. Ik heb haar gevraagd daar op je te wachten.’

Daaf Goeman knikte en liep voorzichtig om het lichaam heen naar achteren. Halverwege was de gang verbreed tot een ronde hal waarop de toegangsdeuren naar de diverse vertrekken en de trap uitkwamen. De messing strippen in de vloer gingen daar van recht in cirkelvormig over. Recht erboven bood een kleine eveneens ronde vide uitzicht op de etage en, nog hoger, de daklantaarn die van buitenaf ook zichtbaar was.

Bij de tuindeuren deed hij zijn schoenovertrekken af, stapte naar buiten en stak het grote gazon over.

Tuinhuis was een understatement.

Het simpele zeker twaalf meter lange en vijf meter brede gebouw leek tegelijk met het hoofdhuis opgetrokken te zijn. Het dak had hetzelfde flauwe hellingshoek en er waren soortgelijke

materialen en detailleringen gebruikt. In de naar de tuin gekeerde gevel zaten op regelmatige afstanden vijf dubbele messing tuindeuren.

Toen hij naar binnen keek zag hij dat de gevel aan de waterkant op precies dezelfde wijze was ingedeeld. Erachter was een terras te zien van twee meter breed. Het was over de volle lengte van het gebouw langs het Spaarne aangelegd.

‘Jezus,’ fluisterde Daaf Goeman geïmponeerd. ‘Dit ding is alléén al meer dan een half miljoen waard.’

Het was duidelijk een kantoor, zag hij, maar het leek niet erg intensief gebruikt te worden.

Hij telde tien werkplekken, aan weerszijden vijf. Negen ervan waren leeg. Ze werden kennelijk niet gebruikt. Op de tiende stond een desktopcomputer met een groot formaat flatscreen monitor. Aan het ene einde van de ruimte waren drie deuren, van een pantry en een toilet waarschijnlijk en misschien een werk- of archiefkast. Tegen de tegenoverliggende kopgevel waren boekenkasten geplaatst, met daarin zo te zien vooral architectuurboeken en kleine maquettes. Ervoor stond een grote ronde tafel met daaromheen zes Eamesstoelen. Er lagen allerlei archiefmappen en een schrijfblok op uitgesteld. Het zag ernaar uit dat Allard Elting daar nog maar kort geleden had zitten werken.

Hij zag Eltings dochter pas toen hij om het gebouw heen was gelopen en het terras betrad.

Ze stond in gedachten tegen de muur geleund over het water uit te kijken en leek te schrikken toen ze Daaf Goeman aan hoorde komen.

‘Ik begreep dat u uw vader hebt gevonden,’ zei de inspecteur toen ze zich hadden voorgesteld.

‘Ik probeer iedere zondag even bij hem langs te gaan.’

‘Hoe laat was dat?’

Eva Elting keek op haar horloge.

‘Om half een, denk ik. Hij is doodgeslagen, hè?’

‘Daar ziet het naar uit.’

Ze perste haar lippen op elkaar en knikte berustend.

‘Hebt u sleutels van het huis?’ vroeg Daaf Goeman.

‘Ja, van de voordeur. Voor noodgevallen. Hij deed niet open toen ik belde.’

‘En het hek aan de straat?’

‘Dat staat altijd open.’

‘Ik zag dat uw vader niet meer werkte.’

‘Al een tijd niet.’

‘Hij was weduwnaar, hè?’

‘Dat klopt.’

‘Hoe lang al?’

‘Heel lang. Dit jaar dertig jaar.’

‘Woont u zelf ook in Haarlem?’

‘In Heemstede.’

Eva Elting was tweede helft dertig, schatte hij, en het stereotype van de hoogopgeleide vrouw van die leeftijd. Goed geconserveerd en ruim bovenmodaal gekleed, zorgvuldig opgestoken blond haar en met waarschijnlijk een één of twee jaar oudere maatschappelijk geslaagde man en twee kinderen voor wie ze haar eigen carrière had onderbroken en die ze nu dagelijks per bakfiets van en naar de basisschool vervoerde.

‘Hebt u enig idee wat er is gebeurd?’

Ze schudde haar hoofd. ‘Nee.’

‘Had uw vader vijanden?’

‘Misschien.’

Het klonk aarzelend en Daaf Goeman wachtte even af of ze haar antwoord zou expliciteren.

‘Mijn vader was een moeilijk mens,’ ging ze verder. ‘Er zijn vast wel mensen die een hekel aan hem hebben. In de privésfeer, maar ook zakelijk, denk ik. Maar dit?’ Ze maakte een vaag gebaar in de richting van het huis. ‘Dit kan ik me toch niet voorstellen.’

‘Hoe was uw eigen verstandhouding met hem?’

Ze aarzelde weer.

‘Ook niet erg goed, denk ik.’

‘Dus uw zondagse bezoeken waren, laat ik maar zeggen, nogal plichtmatig.’

‘Eigenlijk wel, ja.’

‘Hebt u nog broers of zussen?’

‘Een oudere broer. Eric. Hij is advocaat en woont in Zandvoort.’

‘Hebt u daar een goed contact mee?’

‘Uitstekend.’

‘Kon hij beter met uw vader opschieten dan u?’

‘Hij zag mijn vader al jaren niet meer. Ik heb hem net gebeld. Hij komt zo hiernaartoe.’ Ze zuchtte vermoeid. ‘Er zal van alles geregeld moeten worden.’

‘Is er nog andere familie?’

‘Mijn vader was een nakomer. Hij heeft nog een oudere broer in Canada en twee oudere zussen, maar die zijn allebei een jaar of tien geleden al overleden.’

‘Kwam hij uit een welvarende familie?’

‘Behoorlijk welvend, voor zover ik weet. Mijn grootvader had een advocatenkantoor in Rotterdam.’

‘Er is dus sprake van oud geld.’

‘Ja, maar daar moet u zich geen al te grote voorstelling van maken. Dat heeft hij bovendien ook nog met zijn broer en zussen moeten delen.’

Daaf Goeman wees om zich heen. ‘Hoe heeft hij zich dit dan allemaal kunnen veroorloven?’

‘Hij is erg succesvol geweest. Niet alleen als architect. Hij deed ook in vastgoed. Huizen vooral.’

‘Had hij nog wel contact met de familie van uw overleden moeder?’

‘Voor zover ik weet ook niet.’

‘Vrienden?’

‘Geen idee. Ik ken ze in ieder geval niet.’

‘Denkt u dat uw vader eenzaam was?’

‘Het zou kunnen. Wat ik zonet al zei: hij was een moeilijk mens. Erg moeilijk.’

‘Hebt u enig idee wie dit gedaan kan hebben?’

Ze schudde mistroostig haar hoofd.

Op het Spaarne passeerde een wedstrijdroeiboot met daarin acht hard zwoegende meisjes en een negende dat het roer bediende. Ze droegen rood met witte mouwloze shirts. Aan de overkant van de rivier fietste een man met de boot mee. Hij riep regelmatig aanwijzingen of aanmoedigingen, dat was op het terras niet uit te maken.

Het was een vrolijk tafereel en ze keken er even naar zonder iets te zeggen.

‘Het is waarschijnlijk vrijdagavond of –nacht gebeurd,’ begon Daaf Goeman aarzelend. ‘Het spijt me, maar ik moet vragen waar u toen was.’

‘Het geeft niet hoor,’ antwoordde Eva Elting haar schouders ophalend. ‘U moet uw werk doen. Ik was gewoon thuis. Zoals altijd eigenlijk’

‘Alleen?’

‘Met mijn man en twee kinderen.’

Hij dacht aan het beeld dat hij zonet voor zichzelf van haar had geformuleerd.

‘Wat doet u eigenlijk voor uw beroep?’

‘Ik ben huisarts.’

Hij knikte en schrapte de bakfiets uit haar profielschets. Als de kinderen naar school moesten hield ze spreekuur.

‘Wij zullen het huis moeten doorzoeken,’ zei hij toen ze even later samen over het gazon terug liepen. ‘Ik hoop dat u daar ook begrip voor hebt. Kijken of we ergens aanknopingspunten vinden. In zijn administratie en zijn testament, bijvoorbeeld. Weet u eigenlijk iets van een testament af?’

Hij keek opzij en zag dat ze haar hoofd schudde.

‘U zult begrijpen dat u en uw broer zolang we bezig zijn even niet naar binnen zullen kunnen,’ ging hij verder. ‘Dat duurt niet lang hoor. Een paar dagen hoogstens.’

Daaf Goeman viste een visitekaartje uit het borstzakje van zijn colbert en overhandigde het haar.

‘Wilt u uw broer vragen vandaag nog even contact met mij op te nemen?’

‘Dat hoeft niet,’ antwoordde ze. ‘Hij heeft gezegd dat hij, voordat hij naar mij gaat, eerst hier langs zou komen.’

Ze klonk opgelucht.

Ze leek het einde van hun korte gesprek als een bevrijding te ervaren, knikte Daaf Goeman onzeker toe en liep over het pad tussen het huis en de garage in de richting van de straat.

Op het terras achter het woonhuis wachtte Christel Bruins hem op.

‘Had ze nog iets te melden?’

‘Niet veel bijzonders. Dat haar vader lastig was en waarschijnlijk vooral eenzaam.’

Christel Bruins trok haar wenkbrauwen op.

‘Maar evengoed een levensgenieter, zou ik zeggen.’

‘Hoe dat zo?’

‘Kom maar eens mee.’

Ze draaide zich om en liep het pad op, waarover Eltings dochter zojuist vertrokken was. Bij de zijdeur van de garage stopte ze.

‘Voilà,’ zei ze met een zwierig gebaar naar de openstaande deur.

Daaf Goeman zag een donkergroene oldtimer cabriolet met een crèmekleurige kap en daarachter een bordeauxrode sedan.

‘Ik heb geen verstand van auto’s, maar dat is volgens Roel van Wittem een Austin Healy uit de jaren vijftig en die daarachter een splinternieuwe BMW M6. Samen zijn ze volgens hem goed voor tenminste twee ton.’

Daaf Goeman floot tussen zijn tanden.

Dat was normaal gesproken niet voor een architect weggelegd en hij nam aan dat Eltings huizenhandel er vooral debet aan was, of was gewéést eigenlijk eerder, want erg veel leek er hier de laatste tijd überhaupt niet meer te zijn gewerkt.

Bruins draaide zich om en liep naar de deur aan de overkant van het pad.

‘De keuken,’ zei ze ter verklaring.

‘Kun je binnen overal bijkomen?’ vroeg Daaf Goeman toen hij achter haar aankwam.

‘We hebben zijn sleutels gevonden,’ antwoordde ze terwijl ze

haar schoenovertrekken weer aantrok, ‘dus ik neem aan van wel.’

Hij volgde haar voorbeeld.

‘Ben je al in dat tuinhuis hierachter geweest?’ vroeg hij.

‘Nee.’

‘Dat was zijn kantoor. Ik heb daar een desktopcomputer zien staan. Misschien wil je Van Rijswijk vragen of hij daar iemand aan kan zetten. Met voorrang, wat mij betreft. Heb je nog meer computers gezien?’

‘Er staat een laptop op zijn werkkamer, boven.’

‘Daar geldt dan hetzelfde voor. Is er nog een mobiele telefoon gevonden?’

‘Ja. En hij had ook twee vaste nummers.’

‘Vraag zijn gespreksgegevens op. Van de afgelopen vier weken, zou ik zeggen. Hoeveel man hebben we hier?’

‘Drie, en nog vier onderweg.’

Daaf Goeman knikte instemmend.

‘Dat lijkt me voorlopig wel genoeg. Drie voor de buurt en vier om de boel hier te doorzoeken. Ik ben vooral benieuwd of er ergens een testament is.’

Hij was alleen in de keuken achtergebleven en had van daaruit met Jaap Vrolijk gebeld.

De hoofdinspecteur had katterig geklonken.

Hij had Daaf Goemans summiere verslag nogal chagrijnig en zonder veel vragen te stellen aangehoord en met hoorbare tegenzin toegezegd in de loop van de middag samen met iemand van het O.M. in het huis aan de Zonnelaan langs te komen.

Daarna had Daaf Goeman een half uur door het huis gezworven om de atmosfeer op te snuiven en zich een beeld te vormen van de bewoner.

Dat was niet erg goed gelukt.

Dat Elting bemiddeld was werd ook binnen onderstreept.

Hij had de woning ingericht met duur uitziend voornamelijk Scandinavisch designmeubilair en accessoires uit diezelfde hoek.

Zijn schilderijen en grafiek leken van een behoorlijk niveau en dateerden, dacht Daaf Goeman, evenals zijn verzameling gestileerd klein art deco beeldhouwwerk waarvan het moordwapen ook deel uitmaakte, voornamelijk uit de eerste helft van de vorige eeuw.

Allard Elting leek geen lezer te zijn geweest.

In zijn boekenkasten stonden vooral dure plaatwerken over kunst, architectuur en, enigszins in tegenspraak met de in zijn vriezer opgetaste diepvriesmaaltijden, kookkunst.

Erg veel wijzer werd hij er niet van.

Boven, in een vrijwel volledig ontruimde kamer naast wat ooit de ouderslaapkamer moest zijn geweest, trof hij in de verder lege boekenkast drie fotoalbums aan die ooit door Eltings overleden vrouw leken te zijn samengesteld en het beeldverslag vormden van hun huwelijk. Het waren vooral foto's van hun kinderen en haarzelf. Elting zelf kwam er maar zelden op voor. In het laatste album was zijn vrouw, leek het hem, niet of nauwelijks ouder dan haar dochter op dit moment.

De enige vondst die hem prikkelde was de foto die hij op Eltings werkkamer op de etage had aangetroffen. Die leek niet te stroken met het beeld dat zijn dochter over haar vader had geschetst.

Het was een uitvergroting in kleur, gevat in een dunne aluminium lijst. Hij hing boven zijn werktafel, links van het raam. De foto was genomen op een zomers terras dat, voor zover hij kon zien, best wel eens op de Haarlemse Grote Markt gesitueerd zou kunnen zijn. Een vrouw van in de zestig zat breed lachend achter een groot glas bier, haar haar flink verwaaid door een stevige wind die, gezien haar ontspannen gelaatsuitdrukking, weldadig van temperatuur moest zijn geweest.

Hij pakte zijn iPhone en maakte een foto van de print.

Ze was mooi. Precies op de manier waarop sommige vrouwen er met het verstrijken der jaren alleen maar mooier op lijken te worden en gezien haar prominente plek boven de werktafel betekende ze iets voor Elting. Hij probeerde haar te plaatsen, maar kwam er niet uit. Zoveel was duidelijk: Eltings overleden vrouw was het in ieder geval niet. Die had er, zoals zonet uit haar fotoalbums was gebleken, heel anders uitgezien. Deze foto leek hem trouwens ook van recente datum. Misschien kwam dat door de kleding van de vrouw en de mensen aan de andere tafeltjes.

Hij werd in zijn overpeinzingen gestoord door Friso Daniëls die ter verklaring van zijn binnenkomst naar de laptop gebaarde.

'Ben je nou nòg niet afgestudeerd?' vroeg Daaf Goeman.

'Nee,' zei de stagiair grijnzend. 'Ik vind het hier veel te leuk. Net Midsomer Murders.'

‘Nou, doe je best dan maar.’ Daaf Goeman wees naar de foto. ‘En kijk ook eens of je ergens iets over haar kunt vinden. Ik ben erg benieuwd wie ze is.’

Beneden hoorde hij dat Eltings zoon net was aangekomen.

‘Eric heet hij,’ zei Bruins. ‘Ik heb hem op het terras bij de eetkamer gezet. Hij lijkt wel allergisch voor dit huis.’

Eric Elting was 46.

Hij was een rijzige lichtgrijzende verschijning. Hij had een snor en droeg een designbril met ronde in een zwaar zwart montuur gevatte glazen. Hij vertelde dat hij, net als zijn jongere zus, was getrouwd en twee kinderen had. Hij woonde in Zandvoort en hield kantoor aan de Prinsengracht in Amsterdam.

Aanvankelijk reageerde hij afhoudend op Daaf Goemans vragen, maar naarmate het gesprek vorderde verdween zijn schroom en stak hij zijn afkeer voor zijn vader steeds minder onder stoelen of banken.

‘Ik heb hier van mijn zesde tot mijn achttiende gewoond,’ verklaarde hij na vijf minuten zijn weerzin tegen het huis. ‘Na de dood van mijn moeder nog twee jaar. Het voelde als een verlossing toen ik op kamers kon. Die laatste twee jaren waren bijzonder onaangenaam.’

Hij wiep een sombere blik op het huis en ook de tuin leek voor hem niets bekoorlijks te hebben.

‘Hoe kwam dat?’ vroeg Daaf Goeman.

‘Mijn vader was compleet lamgeslagen door de dood van mijn moeder. Er was geen land meer met hem te bezeilen. Hij ging aan de drank, verwaarloosde zijn werk en was buitengewoon onheus tegen iedereen. Tegen ons, maar ook tegen zijn opdrachtgevers. Daardoor hielp hij zijn bureau, dat tot dan toe erg succesvol was geweest, in korte tijd naar god. Ons liet hij ook barsten. Daarom moest Eva, mijn zusje van zeven of acht, op mij terugvallen. Op een puber van zestien nota bene, die al genoeg met zichzelf te stellen had. Het interesseerde hem allemaal geen bal.’

Eric Elting keek even woedend voor zich uit en schudde toen zijn hoofd.

‘Toen ik na mijn eindexamen de deur uitging moet hij begrepen hebben dat hij haar niet helemaal aan haar lot kon overlaten. Er is toen een meisje in huis gekomen dat haar na school opving en

ook voor hen kookte, want dat had ik tot dan toe gedaan.’

‘Waar hebt u gestudeerd?’

‘In Leiden.’

‘Ging het beter tussen u en uw vader toen u thuis weg was?’

‘Nauwelijks. Daar kwam nog bij dat hij helemaal niks van mijn studiekeuze moest hebben. Juristen vond hij maar onderkruipsels en advocaten al helemáál.’

‘Dat begrijp ik niet. Uw zuster vertelde me nota bene dat zijn eigen vader advocaat was.’

‘Dat klopt. Maar van hem had hij ook geen hoge pet op. Ze konden absoluut niet met elkaar overweg.’

‘Heeft uw vader uw studie wèl betaald?’

‘Met tegenzin, zoals hij mij telkens weer inwreef.’

‘Kwam u nog wel thuis?’

‘Af en toe. Vooral voor Eva. Tot zij ook het huis uitging. Daarna heb ik Haarlem zoveel mogelijk gemeden en een jaar of tien geleden heb ik definitief met hem gebroken.’

‘Was daar een speciale aanleiding voor?’

‘Mijn vrouw. Ze kon hem niet luchten. Ze is gelovig en voor hem waren gelovigen zonder uitzondering idioten. Hij heeft haar daar vanaf het moment dat hij haar leerde kennen mee gesard en, geloof me, sarren kon hij heel erg goed. Vooral als hij gedronken had.’

‘Heeft die breuk nog consequenties gehad?’

‘In wat voor zin?’

‘Uw vader lijkt mij erg vermogend. Hij zou u bijvoorbeeld uit zijn testament kunnen hebben geschrapd.’

‘Daar was hij best toe in staat, denk ik. Maar ik weet het niet. Ik weet niets af van een testament.’

‘Bent u daar nooit nieuwsgierig naar geweest?’

‘Nee.’

‘Hebt u het daar ook nooit met uw zus over gehad?’

‘Ook dát niet.’

Daaf Goeman vroeg zich af wat hij daarvan moest geloven. Dat Eltings kinderen daar nooit samen over hadden gesproken zou nog kunnen. Maar dat ze er alleen, of met hun eigen partner nooit op hadden gepreludeerd leek hem ondenkbaar. Alleen al het huis en de inboedel leken hem zeker twee, misschien zelfs wel drie miljoen waard en het was nog maar de vraag of het daarbij bleef.

‘Waar was u gisternacht eigenlijk?’ vroeg hij.

‘Is het toen gebeurd?’

‘Ja.’

Eric Eltings blik gaf aan dat hij de vraag niet erg kon waarderen.

‘Thuis,’ antwoordde hij kortaf.

‘Het spijt me,’ verdedigde Daaf Goeman zich, ‘maar u begrijpt toch wel dat ik dat soort dingen moet vragen?’

‘Het zal wel.’

Het klonk opnieuw bits.

Dat was begrijpelijk, maar Daaf Goeman vond dat hij zich niet nog een keer hoefde te verontschuldigen.

‘U zei daarnet dat uw vader na de dood van uw moeder is gaan drinken,’ vervolgde hij. ‘Deed hij dat nog steeds?’

‘Het zou me verbazen als het niet zo was.’

‘Was hij een alcoholist?’

‘Alcoholist?’ Eric Elting liet het in het midden. ‘Dat hangt van de definitie af. In ieder geval een zware drinker.’

‘Waaraan is uw moeder eigenlijk overleden?’

‘Doet dat er iets toe?’

‘Waarschijnlijk niet, maar ik probeer een beeld van uw vader te krijgen en misschien helpt het een beetje.’

Eric Elting wendde zijn blik af en leek even heel ver weg.

‘Ze heeft zelfmoord gepleegd,’ zei hij toen zacht.

Daaf Goeman wachtte op wat volgen zou.

‘Voor een trein gesprongen,’ ging Elting verder. ‘In 1984 in Heemstede. Dit jaar precies dertig jaar geleden.’

Daaf Goeman vroeg zich af of hij erop door moest gaan, maar zag daar vanaf. Het leek hem onmogelijk dat beide sterfgevallen iets met elkaar te maken hadden.

‘Het spijt me,’ zei hij.

Elting reageerde niet.

‘Heeft hij daarna nog een relatie gehad?’ vroeg Daaf Goeman na een korte stilte.

‘Geen vaste, voor zover ik weet.’

Het klonk aarzelend.

‘Maar?’ drong hij aan.

‘Eva heeft mij wel eens verteld dat er, toen zij hier nog woonde, ‘s morgens af en toe een vrouw in de keuken aan het ontbijt zat.

Maar dat was, heb ik van haar begrepen, niet iedere keer dezelfde.'

'Los-vaste vriendinnen, bedoelt u?'

'Dat denk ik. Hij was toen midden veertig, dus zo heel erg gek is dat niet.'

Daaf Goeman dacht aan de foto op Eltings werkkamer.

'Kan hij met één van hen een vaste relatie hebben gekregen?'

'Ik weet het niet. Waarom vraagt u dat?'

'Moment,' excuseerde Daaf Goeman zich.

Hij pakte zijn smartphone uit zijn broekzak en zocht de foto op die hij op Allard Eltings werkkamer had gemaakt.

'Wie is dit?' vroeg hij toen die op het scherm verscheen.

Eric Elting bekeek de afbeelding van de vrouw even fronsend en schudde toen zijn hoofd.

'Ik weet het niet. Hing die hier in huis?'

'Ja. Op zijn werkkamer.'

'Ik heb echt geen idee. Misschien weet Eva het.'

Bruins stond midden in de centrale hal. Ze luisterde naar Frans van Rijswijk die met een schrijfblok op zijn knieën op de vierde trede van de trap zat en kennelijk met haar deelde wat hij eerder genoteerd had.

Het van bovenaf op haar vallende licht werkte als een spotlight en Daaf Goeman vond het tafereel symbolisch voor haar aan-drang om in het centrum van de belangstelling te staan.

Ze was 33, amper 1,65 lang en tenger.

Of haar kortgeknipte, bijna onnatuurlijk lichtblonde haar ge-verfd was wist hij niet, maar als het zo was hield ze het in ieder geval bijzonder goed bij want hij had nog nooit sporen van uit-groei gezien. In combinatie met haar bleke gezicht met de uitge-sproken jukbeenderen, de spitse neus, de lichtblauwe ogen en, niet te vergeten, de altijd knalrood gestifte lippen leidde het tot het effect dat ze bewust leek na te streven: dat van een filmactrice uit de jaren dertig van de vorige eeuw.

Daaf Goeman hield haar de foto op zijn smartphone voor.

‘Heb je dit gezien?’ vroeg hij.

Ze knikte. ‘Die foto hangt in zijn werkkamer.’

‘Ik wil weten wie het is. Kan die stagiair van jou al in Eltings laptop, Frans?’

‘Nee,’ antwoordde Van Rijswijk.

‘En ook nog niet in die desktop in zijn atelier,’ vulde Bruins hem aan.

Daaf Goeman keek ongeduldig naar de technisch rechercheur.

‘Complexe wachtwoorden,’ zei die, zijn schouders ophalend.

‘Lukt het vandaag nog wel?’

‘We doen ons best.’

Bruins schraapte haar keel.

‘Ik heb dat notitieblok dat in het atelier op de vergadertafel lag

doorgebladerd,' zei ze toen ze hun aandacht had. 'Dat is van een vrouw.'

'Waarom denk je dat?'

'Omdat het zo'n bol rechtopstaand handschrift is. Grote ronde letters allemaal.'

'Staat er ook een naam op?'

'Nee. Het zijn aantekeningen over bouwprojecten van Elting. Ze was kennelijk die stapel mappen aan het doorpluizen.'

'Wat voor aantekeningen bedoel je?' vroeg Daaf Goeman. 'Van een boekhouder of een accountant? Notities over rekeningen en zo?'

'Nee.'

'Wat dan?'

'Ik weet het niet precies. Ze leek een soort inventaris van zijn werk te maken. Je moet als je tijd hebt zelf maar eens kijken.'

Daaf Goeman raadpleegde zijn horloge en zuchtte toen hij zag hoe laat het inmiddels al was.

'Dat kan wel tot morgen wachten,' zei hij. 'Het zou trouwens goed kunnen dat de vrouw van dat schrijfblok helemaal nergens van weet en hier morgenvroeg gewoon weer naartoe komt om met haar werk door te gaan. Dan kunnen we het haar gewoon vragen.'

Hij wendde zich tot Van Rijswijk.

'Is de dokter al geweest?'

'Net.'

'Hij trekt voorlopig dezelfde conclusies als wij,' vulde Bruins hem aan, 'maar hij komt op zijn vroegst morgenmiddag pas met zijn rapport.'

'Nog iets anders?'

Ze knikte. 'Ik ben in de kelder geweest.'

'Zo? Heb ik iets gemist?'

'Drank. Het lijkt daar wel een slijterij.'

Daaf Goeman knikte.

'Zijn zoon zei al dat hij veel dronk. Volgens hem heeft Elting toen zijn vrouw overleden was zijn goedlopende architectenbureau in een paar jaar tijd aan de drank geofferd.'

'Hoe was hij eigenlijk?'

'Junior? Een slimme kerel volgens mij en hij nam bepaald geen blad voor zijn mond. Hij had een bloedhekel aan zijn vader. Al

heel erg lang en veel erger nog dan zijn zus. Die toonde tenminste nog iets van mededogen toen ik haar sprak.'

Daaf Goeman keek nog eens om zich heen en vervolgens naar boven, naar de daklantaarn boven de vide.

'Ik begrijp niet waar hij dit allemaal van heeft gedaan,' zei hij zijn hoofd schuddend. 'Volgens zijn dochter was er geen sprake van oud geld.'

'Kan hij het niet gewoon allemaal zelf hebben verdiend?'

'Natuurlijk, maar als architect? Voor zover ik weet lopen die nooit zo binnen en zeker niet als ze nog zo jong zijn. Hij heeft dit huis al op zijn éénendertigste gebouwd; dat houd je toch niet voor mogelijk?'

'Misschien was zijn vrouw wel rijk.'

'Daar heb ik zijn kinderen niet over gehoord. Het zou trouwens een bewijs zijn dat geld niet gelukkig maakt, want volgens haar zoon is ze geen natuurlijke dood gestorven.'

Christel Bruins keek hem verbaasd aan.

'O nee?'

'Nee, ze heeft een paar jaar nadat ze hier zijn komen wonen zelfmoord gepleegd.'

'Wanneer was dat?'

'In 1984. Dit jaar op de kop af dertig jaar geleden. Hij was toen zestien en zijn zus zeven.'

Daaf Goeman probeerde zich voor te stellen hoe die rampzalige gebeurtenis er in het leven van de twee kinderen had ingehakt. En niet alleen in het hunne; ook hun vader moest er een doodsklap van hebben gekregen en in dat licht gezien was het begrijpelijk dat hij aan de drank was geraakt.

'Zijn dochter zei dat Allard Elting ook altijd in het vastgoed heeft gezeten,' zei hij zich weer tot zijn collega's wendend. 'Misschien heeft hij dáár wel zoveel geld mee verdiend.'

Van Rijswijk en Bruins reageerden geen van beiden.

'Zijn twee kinderen moeten een vermogen van hem erven,' ging hij verder, 'maar dat lijkt ze, als ik ze zo hoor, maar bitter weinig te interesseren.'

'Misschien hebben ze geld genoeg van zichzelf,' suggereerde Van Rijswijk.

'Dat zou kunnen.' Daaf Goeman wendde zich tot Bruins. 'Moeten we dat niet controleren?'